

2. 10. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odškodňování pracovních úrazů od 1.1.2014 - náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění

Dnem 1. ledna 2014 vstoupil v účinnost zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), který představuje zcela revoluční předpis odstraňující zastaralé totalitní ideologie a zavádějící právní uspořádání více odpovídající potřebám současné moderní společnosti. Cílem tohoto článku je snaha přiblížit vliv NOZ na odškodňování pracovních úrazů, přičemž pozornost bude věnována náhradě za bolest a ztížení společenského uplatnění.

Náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění v rámci oblasti pracovního práva upravuje ustanovení § 372 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) poměrně stroze. Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění je poskytována zaměstnanci jednorázově, přičemž výši, v jaké má být tato náhrada přiznávána, upravuje dle ustanovení § 372 odst. 2 podzákoný právní předpis, kterým je vyhláška č. [440/2001](#) Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhlášky č. [50/2003](#) Sb. (dále jen „vyhláška o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění“). Vyhláška o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, na níž zákonodárce v ustanovení § 372 odst. 2 zákoníku práce odkazuje, byla ovšem s účinností NOZ zrušena. Nutno podotknout, že předmětná vyhláška se již v době své platnosti a účinnosti stávala často předmětem kritiky. Bolest a ztížení společenského uplatnění podle této vyhlášky byly odškodňovány na základě sazeb bodového hodnocení. Bodové ohodnocení se mohlo navýšit v zákonem stanovených situacích, např. v případech vyžadujících náročný způsob léčení nebo v případech, ve kterých škoda na zdraví měla za následek těžké následky. Toto pojetí bylo považováno za značně formalizované a nedostatečně umožňující zohlednit zvláštnosti jednotlivých okolností. Z těchto důvodů byla vyhláška o odškodňování bolesti a ztížení společenského jedním z mnoha právních předpisů, které NOZ ve svých závěrečných ustanoveních zrušuje. Bodové hodnocení odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění zákonodárce nahrazuje ustanovením § 2958 NOZ, který, na rozdíl od zrušené vyhlášky, zakotvuje princip poměrné volnosti soudů v otázkách určení výše náhrady škody: „Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.“ [1]

Ačkoliv v oblasti občanského práva byla výše odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění ponechána na volné úvaze soudů, v rámci odškodňování pracovních úrazů se zákonodárce vydal poměrně jinou cestou. Podle ustanovení § 394 odst. 2 zákoníku práce „Do doby nabytí účinnosti právní úpravy úrazového pojištění se postupuje podle vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění, ve znění vyhlášky č. [50/2003](#) Sb.“ [2] Zrušením vyhlášky o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění vzniklo určité právní vakuum. Zákon č. [266/2006](#) Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců (dále jen „zákon o úrazovém pojištění zaměstnanců“), má totiž nabýt účinnosti dnem 1. ledna 2015, přičemž vzhledem ke skutečnosti, že účinnost tohoto právního předpisu byla již v minulosti několikrát odložena a s ohledem na neustále probíhající diskuse o nedostacích tohoto právního předpisu je možné očekávat opětovné odložení

zákonu o úrazovém pojištění zaměstnanců. Nastalou situaci vyřešilo Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví ke společnému postupu při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku ze dne 28. ledna 2014. Podle tohoto stanoviska by mělo být i nadále postupováno dle v dnešní době již zrušené vyhlášky o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, a to právě s ohledem na výše uvedené ustanovení § 394 odst. 2 zákoníku práce.

Lze shrnout, že oblast odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění v rámci pracovních úrazů prozatím přijetím NOZ dotčena nebyla, neboť s ohledem na výše uvedené Společné stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví ke společnému postupu při odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku lze i nadále očekávat v pracovněprávních vztazích postup podle zrušené vyhlášky o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění.

Mgr. Lucie Luxová

---

[1] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[2] Zákon č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)